

การพัฒนาโมเดลความสุขของคนในชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านตากจังหวัดตาก To Develop Happiness Model for People in Communities of Ban Tak District, Tak Province

พีรพงศ์ กนกเลิศวงศ์¹และธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์²

Received: March 21, 2020
Revised: May 18, 2020
Accepted: June 17, 2020

Perapong Kanoklertwonges, and Thanasuwit Thubhiranrak
(Bluedimondgold@gmail.com, sthabhiran@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาหาสิ่งที่เป็นความสุขของคนในชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพและเข้าร่วมสังเกตการณ์กับคนในเขตพื้นที่ โดยประชากรเป็นชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอบ้านตาก ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ตำบล 68 หมู่บ้าน และกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าหมู่บ้าน เป็นต้น จำนวน 136 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า ความสุขของคนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก สามารถระบุออกได้เป็น 4 ประเภหลัก ๆ โดยเรียงลำดับจากมากสุดไปหาน้อยดังต่อไปนี้ คือ 1. ครอบครัวไม่มีหนี้สินทำให้มีความสุขมากที่สุด (ร้อยละ 28.67) 2. ครอบครัวอยู่รวมกันอย่างพร้อมหน้า (ร้อยละ 26.47) 3. คนในสังคมพึ่งพาอาศัยกันได้ (ร้อยละ 22.79) และ 4. คนในชุมชนได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ (ร้อยละ 22.05) และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก สามารถระบุออกได้เป็น 6 ประเภท โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1. แต่ละครอบครัวมีที่ดินเพื่อทำการเกษตรอย่างเพียงพอ เป็นปัจจัยที่จะทำให้มีความสุขมากที่สุด (ร้อยละ 24.26) 2. คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี (ร้อยละ 20.58) 3. บุตรหลานได้รับ

¹ ฝ้ายวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศึกษาในระดับที่เพียงพอ (ร้อยละ 18.38) 4. สังคมมีระบบสาธารณสุขบุคคลที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต (ร้อยละ 13.97) 5. มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมแบบพื้นบ้านและมีการสานต่อให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (ร้อยละ 12.5) และ 6. คนในชุมชนได้เข้าวัดฟังธรรมเพื่อทำบุญสร้างกุศล (ร้อยละ 10.29)

คำสำคัญ : การพัฒนา, ความสุข, ชุมชน, หนี้ครัวเรือน, ครอบครัว

Abstract

The purpose of this research was to study the happiness of people in the community of BanTak District in Tak Province and factors affecting the happiness of the people in the community of Ban Tak District in Tak Province. This research was done by qualitative research and observing with people in the area, with the population being communities in Ban Tak district which consists of 7 sub-districts, a total of 68 villages and the sample group is village leaders or community leaders, both formal and informal, for example, village chiefs, village heads, or village leaders, total 136 peoples were collected and using a semi-structural questionnaire for an in-depth interview.

The results showed that happiness of people in Ban Tak District can be identified into four main categories, in order from highest to lowest, as follows: First, the family has not household debt which makes them happy the most, 28.67 percent. Second, the member of the family is living and stay together 26.47percent. Third, the people in the society can rely on 22.79 percent. And lastly, people in the community were protected by government official 22.05 percent. And the factors that affected the happiness of people in the community in Ban Tak District can be identified into six types in descending order as follows, first of all, having enough land for agriculture is the factor that will make you happy the most, 24.26 percent. Secondly, people in the community are healthy 20.58 percent. Third, children receive an education at an adequate level of 18.38 percent. Fourth, society has 13.97 percent of the utilities that are well-equipped

for living. Fifth, there are folk art, culture, and persistence which can be sustained by 12.5 percent. Finally, people in the community can attend the temple listening to Dharma and make merit by 10.9 percent.

Keywords: Development, Happiness, Community, Household Debt, Family

บทนำ

การพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาประเภทหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยมีปรัชญา แนวความคิด หลักการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานดั้งเดิม คือ เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดให้มีศักยภาพและสามารถพึ่งตนเองได้หรือช่วยตนเองได้ในทุกด้าน การพัฒนาชุมชน จึงเป็นการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ตั้งแต่ในระดับครอบครัวไปจนถึงระดับชุมชนให้ครบถ้วนถึงความพร้อมในทุกด้าน เพื่อที่จะสามารถจัดการกับปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของคนในสังคม และของชุมชนได้ การดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน เป็นเรื่องที่จะเสียก่อนและต้องการผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ประกอบไปด้วยองค์ความรู้ทั้งในด้านศาสตร์และศิลป์ เพื่อทำงานร่วมกันกับประชาชนและชุมชน ในการที่นำพาไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาชุมชน นั่นคือ การที่คนในชุมชนมีความสุขมีความร่มเย็น มีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน (กรมพัฒนาชุมชน, 2557) แต่สังคมและชุมชนของประเทศไทยในปัจจุบัน กำลังเผชิญกับปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ที่เข้ามาครอบงำวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ วิถีชีวิตของมนุษย์และสังคมไทย ณ ปัจจุบันนั้น เริ่มมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งด้านความเป็นอยู่และด้านความห่างชั้นทางเศรษฐกิจที่เลื่อมล้ำ นำมาสู่ความวุ่นวาย ความเครียดจากการดำเนินชีวิต ความเห็นแก่ตัว ความไม่รู้จักประมาณตน นำไปสู่การแก่งแย่งทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อนำมาดำรงชีวิต จึงนำมาสู่ปัญหาของสังคมและชุมชนของไทยปัจจุบันนี้ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชน จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารของประเทศและผู้บริหาร รวมถึง ผู้นำชุมชนจะต้องพิจารณาเพื่อน้อมนำหลักการที่ยึดความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้าง ภูมิคุ้มกัน มุ่งการพัฒนาที่สมดุลและมีการบูรณาการทุกมิติทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย แนวคิดการพัฒนาสู่ความพอเพียงและความสุขของคนในสังคมและชุมชนดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดการรวมตัวเรียนรู้และขยายเครือข่ายการพัฒนาอย่างกว้างขวางมั่นคง และต่อมาได้รวมเป็นพลังขับเคลื่อนทางสังคมที่สำคัญในการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์หลัก ในเชิงยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อให้มุ่งสู่ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยยังคงยึดแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มีคนในชุมชนเป็นศูนย์กลางอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประเทศให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในระยะยาวของแผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 10 ที่มุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ซึ่งนอกจากครอบคลุมทุกมิติของการดำรงชีวิตและแนวปฏิบัติของปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมไทยในเชิงกว้างแล้วยังขยายไปสู่การวัดด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม ความถูกต้องดีงามต่าง ๆ ด้วย (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2544)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นของชุมชนและของสังคม สุดท้ายแล้ว สิ่งที่สังคมและชุมชนต้องการที่จะบรรลุก็คือ ความสุขของคนในชาติและสังคมของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงสาเหตุที่จะทำให้คนในชุมชนมีความสุขได้อย่างยั่งยืน เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในเชิงของการบริหารจัดการของทุกภาคส่วนต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อต้องการที่จะหาคำตอบว่าอะไรคือความความสุขของคนในเขตพื้นที่จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในเขตชุมชนพื้นที่ในจังหวัดตาก

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ประชากรในการศึกษา เป็นประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านตาก ประกอบด้วย 7 ตำบล 68 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้นรวมกัน จำนวน 45,710 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ คนในพื้นที่จังหวัดตาก ที่เป็นผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้บริหารส่วนตำบล หรือผู้นำที่มีอิทธิพลในส่วนของท้องถิ่น โดยทำการสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน รวมทั้งหมด 68 หมู่บ้าน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 136 คน

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการลงพื้นที่พื้นที่พบปะกับผู้นำชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้งหมด 68 หมู่บ้าน ทำการสัมภาษณ์ในเชิงลึก (In-depth Interview) คำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (semi structure) สัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน จนครบ 100 เปอร์เซ็นต์ สรุปผลออกมาเป็นความถี่และร้อยละ

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน โดยทำการศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับความสุขของคนในชุมชน วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การปกครองท้องถิ่น จากทฤษฎี ตำราและเอกสารต่าง ๆ จากนั้น ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมพื้นที่ พบปะกับผู้นำชุมชน ทำความคุ้นเคยกับผู้นำชุมชน สร้างความเป็นมิตรกับชาวบ้าน เพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความสุขและปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำมาสู่ความสุขของคนในชุมชน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและจากการลงพื้นที่มาออกแบบคำถามในเชิงการสัมภาษณ์เป็นคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายเพื่อเข้าพบกับผู้นำชุมชนเพื่อทำการสัมภาษณ์ในเชิงลึกจนครบจำนวน จากนั้น สรุปผลการสัมภาษณ์และข้อค้นพบ เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องยิ่งขึ้น จึงทำการสัมภาษณ์ซ้ำเพื่อยืนยันข้อค้นพบ

ผลการวิจัย

ผลจากการสัมภาษณ์ในเชิงลึก (In depth interview) พบว่า สิ่งที่เป็นความสุขของคนในชุมชน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยดังต่อไปนี้ คือ 1. ครอบครัวไม่มีหนี้สินทำให้มีความสุขมากที่สุด (ร้อยละ 28.67) 2. ครอบครัวอยู่รวมกันอย่างพร้อมหน้า (ร้อยละ 26.47) 3. คนในสังคมพึ่งพาอาศัยกันได้ (ร้อยละ 22.79) และ 4. คนในชุมชนได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ (ร้อยละ 22.05) และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก สามารถระบุออกได้เป็น 6 ประเภท โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1. แต่ละครอบครัวมีที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ เป็นปัจจัยที่จะทำให้มีความสุขมากที่สุด (ร้อยละ 24.26) 2. คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี (ร้อยละ 20.58) 3. บุตรหลานได้รับศึกษาในระดับที่เพียงพอ (ร้อยละ 18.38) 4. สังคมมีระบบสาธารณสุขที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต (ร้อยละ 13.97) 5. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมแบบพื้นบ้านและมีการสานต่อให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (ร้อยละ 12.5) และ 6. คนในชุมชนได้เข้าวัดฟังธรรมเพื่อทำบุญสร้างกุศล (ร้อยละ 10.29) ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ความสุขของคนในชุมชน

ลำดับ	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่มีหนี้สินในครัวเรือน	39	28.67
2	ครอบครัวอยู่กันอย่างพร้อมหน้า	36	26.47
3	สังคมในชุมชนเป็นแบบพึ่งพา	31	22.79
4	ได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ	30	22.05
รวม		136	100

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความสุขของคนในเขตชุมชน

ลำดับ	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1	พื้นที่ทำกินอย่างเพียงพอ	33	24.26
2	การส่งเสริมสุขภาพอนามัย	28	20.58
3	การเข้าถึงระบบการศึกษาของบุตรหลาน	25	18.38
4	ระบบสาธารณสุขปลอดภัยเพื่อการเกษตร	19	13.97
5	การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น	17	12.5
6	การสร้างบุญกุศล	14	10.29
รวม		136	100

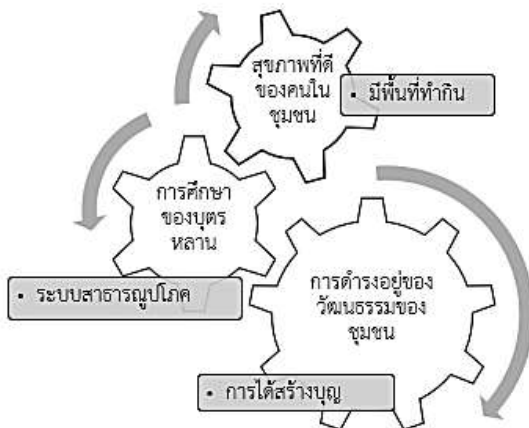
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยขั้นนี้ สรุปได้ว่า ความสุขของคนในชุมชนอำเภอบ้านตาก ผู้นำชุมชนและชาวบ้านได้ให้ความเห็นว่า ความสุขของคนในชุมชนบ้านตากนั้นคือ สิ่งดังต่อไปนี้ 1) ครอบครัวจะต้องไม่มีหนี้ครัวเรือน และ ครอบครัวมีรายได้และรายจ่ายที่มีความสมดุล มีเงินเหลือเพื่อบุตรและธิดา 2) สังคมในชุมชนสามารถที่จะอาศัยพึ่งพากันได้ในยามฉุกเฉิน 3) สมาชิกในครอบครัวของคนที่อยู่ในชุมชนอยู่กันอย่างพร้อมหน้า พร้อมตา เป็นครอบครัวใหญ่ จะทำให้สังคมในชุมชนนั้นมีความสุข 4) ชุมชนได้รับการคุ้มครองป้องกันเรื่องความปลอดภัยต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นโมเดลได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลความสุขของคนในชุมชนอำเภอบ้านตาก

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน สามารถสรุปออกมาได้เป็นข้อ ๆ ในภาพรวมได้ดังต่อไปนี้คือ 1) ลูกหลานของคนในชุมชนได้รับการศึกษาในระดับที่เหมาะสม 2) คนในชุมชนได้รับการส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี 3) คนในชุมชนมีพื้นที่ทำมาหากินที่เพียงพอต่อการสร้างรายได้ 4) คนในชุมชนได้มีโอกาสได้เข้าวัดเพื่อสร้างบุญสร้างกุศลเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของบุญทั้งในชาตินี้และในชาติหน้า 5) ภายในชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ เช่น ระบบน้ำและไฟฟ้าเพื่อการดำรงชีวิตและการเกษตร และ 6) คนในชุมชนยังคงได้พบเห็นและการสืบสานต่อประเพณีดั้งเดิม ที่เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของชุมชน ก็เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้คนในชุมชนมีความสุขได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน

ผู้นำชุมชนได้ให้ความเห็นว่า ความสุขของคนในชุมชนมีอยู่ด้วยกันหลายแบบด้วยกัน ซึ่งสามารถสรุปออกมาได้เป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังต่อไปนี้ ประการแรก ครอบครัวของคนในชุมชนจะต้องไม่มีหนี้สิน และครอบครัวมีรายได้ที่มีความสมดุลกับรายจ่าย ประการที่สอง ครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าที่เป็นครอบครัวใหญ่ ทั้งพ่อแม่พี่น้อง ปู่ย่า ตายาย เพราะสังคมในท้องถิ่นชนบทเน้นการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนมีความผูกพันในเครือญาติและการได้อยู่ร่วมกันเป็นสังคมครอบครัวที่พร้อมทุกคนจะทำให้เกิดความสุข สอดคล้องกับงานของ วรเดช จันทรศร (2556) กล่าวว่า สังคมไทยเป็นสังคมรวมกลุ่มที่มีความรักกันในหมู่เครือญาติที่อบอุ่น การที่ครอบครัวได้อยู่รวมกัน จะทำให้สมาชิกและคนในครอบครัว ตลอดไปถึงชุมชนแห่งนั้นมีความสุขได้ ประการต่อมาความสุขของคนในชุมชน คือ การได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของคนในภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน (2554) ที่กล่าวว่า การที่คนในสังคมไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่อย่างหวาดระแวง จะเป็นสังคมที่ปราศจากความสุข แต่ถ้าสังคมในชุมชนนั้น ได้รับการคุ้มครองที่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและมีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตในชุมชน จะเป็นสังคมที่มีความสุขขึ้นมาอย่างทันที ประการสุดท้ายความสุขของคนในชุมชน คือ การที่สมาชิกของคนในสังคมนั้นสามารถที่จะอาศัยและพึ่งพากันได้ เช่น การพึ่งพาอาศัยกันในเรื่องแรงงาน ช่วยเหลือกันของคนในชุมชน ก็จะทำให้คนของชุมชนนั้นมีความสุขขึ้นมาอย่างทันที

ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน พบว่า มี 6 ปัจจัย ดังนี้ 1. การที่คนในพื้นที่ชุมชนมีพื้นที่ทำกิน จะส่งผลให้คนในชุมชนมีความสุขในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตภายในชุมชนแห่งนั้น แต่ถ้าคนในชุมชนมีทรัพยากรที่จำกัด มีการแย่งชิงพื้นที่ทำกินกันอย่างไม่เป็นธรรมก็จะส่งต่อความสุขของคนในชุมชน สอดคล้องกับ Schien E.H. (1992) กล่าวว่า การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ที่ดินทำกินอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง จะทำให้คนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันได้และเป็นปัจจัยให้มีการส่งเสริมให้เกิดความสุขแก่คนในชุมชน 2. สุขภาพของคนในชุมชนก็เป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อความสุขของคนในครอบครัว ตลอดจนชุมชนแห่งนั้น การที่คนในชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพส่งเสริมให้คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี คนในชุมชนมีร่างกายที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้คนในสังคมนั้นมีความสุขในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับ Navarat Boonpila, (2017) ที่กล่าวว่า ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ เพราะโรคภัยไข้เจ็บนั้น จะนำมาซึ่งความลำบากกายลำบากใจ สูญเสียทรัพย์สิน ดังนั้น ถ้าภาครัฐมี

การวางนโยบายเพื่อคุ้มครองและป้องกันเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสุขของคนในชุมชน ก็จะเป็นปัจจัยที่จะนำมาซึ่งความสุขของคนในชุมชนได้ 3. การศึกษาของลูกหลานที่อยู่ในชุมชนแห่งนั้น การที่ลูกหลานของคนในชุมชนได้รับการศึกษาที่ดีในระดับที่พอเหมาะ จะทำให้ผู้ปกครองมีความสุข ที่ได้เห็นลูกหลานของตัวเองได้เรียนหนังสือ สอดคล้องกับ บุญทัน ดอกไธสง (2562) ที่กล่าวว่า การที่ภาครัฐมาการจัดสรรสถานศึกษาที่เพียงพอและทั่วถึงให้คนในชุมชน ไม่ต้องให้ลูกหลานต้องเดินทางไปเรียนหนังสือที่ไกลมาก จนไม่สามารถทำให้ผู้ปกครองสามารถติดตามลูกหลานของคนในชุมชนไม่ได้ ก็เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการ จะส่งผลให้ความสุขของผู้ปกครองลดลง ดังนั้น ถ้าต้องการให้คนในชุมชนมีความสุขในการดำเนินชีวิต ต้องจัดให้มีสถานศึกษาที่เพียงพอต่อคนในชุมชนนั้น 4. การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนพื้นบ้าน เช่น ประเพณีแบบดั้งเดิม บายศรีสู่ขวัญ ประเพณีการเกี่ยวข้าว ประเพณีการลอยกระทงสาย เป็นต้น ถ้าประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการอนุรักษ์ให้คงอยู่ควบคู่ไปกับชุมชน ก็จะทำให้คนในชุมชนมีความสุขได้ 5. การที่คนในชุมชนให้มีโอกาสได้สร้างบุญสร้างกุศล เป็นปัจจัยที่จะทำให้คนในชุมชนมีความสุขได้ สอดคล้องกับ พิสิษฐ์ วงศาสด์ศิลป์ (2560) ที่ได้กล่าวว่า สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมีความเชื่อในภพนี้และภพหน้า การที่คนไทยได้มีการทำบุญเพื่อเสริมสร้างบารมีจะทำให้คนไทยมีความสุขยิ่งขึ้น 6. การมีระบบสาธารณูปโภค เช่น แหล่งน้ำ ถนนหนทาง ไฟฟ้าพลังงานต่าง ๆ เพียงพอ ก็จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้คนในชุมชนมีความสุขได้ สอดคล้องกับ บุศรา โพธิสุข (2559) ที่กล่าวว่า ระบบสาธารณูปโภค เช่น แหล่งน้ำ การเข้าถึงพลังงานไฟฟ้า เป็นปัจจัยขึ้นพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน ที่จะทำให้คนของชุมชนให้ใช้ชีวิตได้อย่างสะดวกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะแก่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย ดังนี้ ภาครัฐควรจัดสรรที่ทำกินให้กับคนในชุมชน และส่งเสริมให้มีอาชีพอย่างเพียงพอ ส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรมดั้งเดิมคนในชุมชน เช่น ประเพณีการลอยกระทงสาย การกราบไหว้บรรพบุรุษ ส่งเสริมวัดวาอารามในเขตพื้นที่ให้มีความเจริญ เพราะการได้ทำบุญที่วัด การได้สร้างกุศลผลบุญของคนในพื้นที่ จะทำให้คนในชุมชนมีความสุข ภาครัฐสร้างระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ระบบน้ำเพื่อบริโภคอุปโภค รวมถึง ระบบพลังงานต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า

เพื่อให้ได้ใช้ตามครัวเรือน ส่งเสริมการศึกษาของคนในชุมชน วางระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน และสิ่งที่ภาครัฐจะต้องเข้าไปจัดการ คือ หนี้สินครัวเรือน ต้องมีการวางมาตรการเรื่องการก่อหนี้ เพื่อไม่ให้ครัวเรือนต้องประสบปัญหาเรื่องหนี้สินทั้งนอกและในระบบ เรื่องความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ต้องได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างแท้จริง ไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อสร้างอิทธิพลรังแกชาวบ้าน การสร้างระบบของคนในชุมชนต้องพึ่งพาอาศัยกันได้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครอบครัวอยู่กันอย่างพร้อมหน้า ไม่มีการส่งเสริมให้ไปประกอบอาชีพที่ห่างไกลชุมชน สร้างงานให้เกิดขึ้นให้กับคนของชุมชนเพื่อไม่ให้เกิดการกระจายตัวของแรงงานอย่างนี้เป็นต้น.

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน. (2557). การประเมินความ“อยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน. สืบค้น 10 เมษายน 2561, จาก www3.cdd.go.th/phanomphrai/GVH.pdf
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2550). การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โพเพรช.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2544). นโยบายสาธารณะ แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2544). รัฐศาสตร์แนววิพากษ์ (พิมพ์ครั้งที่2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2558). เมือง ย้อนคิด มุ่งสู่อนาคต ศูนย์การศึกษามหานครและเมือง. วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต: บริษัท มาตา จำกัด.
- กรมการปกครอง. (2561). ข้อมูลการปกครองส่วนภูมิภาคประเทศไทย ปี พ.ศ.2559. สืบค้น 20 มีนาคม 2561, จาก <http://www.zcooby.com/2559-thailand-information-number-statistics>
- วรเดช จันทรศร. (2556). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: พริกหวาน.
- บุศรา โพธิสุข. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพิษณุโลก, 12(1), 151-164.

- บุญทัน ดอกไธสง. (2562). กลไกการขับเคลื่อนศักยภาพขีดความสามารถของผู้สูงอายุโดย
บูรณาการหลักพุทธธรรม. *วารสารสหวิทยาการวิจัย ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8(1), 26-32.
- สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (2554). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร: เพื่อสร้างและรักษาความได้
เปรียบแข่งขันไว้ให้ยั่งยืนในโกลบอลไลเซชั่น*. กรุงเทพฯ: ซีวีแอลการพิมพ์.
- Henry, Nicholas. (1995). *Public administration and Public Affairs* (6th ed). Englewood
Cliffs, New jersey: Prectice-Hall.Inc.
- Navarat Boonpila. (2017). Taking the Philosophy of Sufficiency Economy Applied to
Develop the Community Economy for the Case of Ban Tonnalab, Moo 1,
Tonnalab Sub-district, Ban Dung, Udon Thani Province. *Mahachula Academic
Journal*, 4(2), 67-75.
- Schien, E. H. (1992). *Organizational culture and leadership* (2nd ed). San Francisco:
Jossey Bass.